

Artur Jazdon

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej oraz sieci bibliotek zakładowych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu za rok 1996

Biblioteka 3 (12), 118-138

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ ORAZ SIECI BIBLIOTEK ZAKŁADOWYCH UNIWERSYTETU IM. A. MICKIEWICZA W POZNANIU ZA ROK 1998

A. BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA

I. ORGANIZACJA

1. Struktura organizacyjna Biblioteki Uniwersyteckiej nie uległa żadnym korektom. Jednakże doświadczenia wynikające z wdrażania komputeryzacji pozwoliły przygotować pewne propozycje w tym zakresie, które wprowadzone zostaną w życie w roku 1999.

Nie dokonano zasadniczych zmian w obsadzie stanowisk kierowniczych. W związku z urlopem naukowym dr Barbary Zakrzewskiej-Nikiporczyk na stanowisko kierownika Oddziału Zbiorów Specjalnych powołany został na czas określony mgr Andrzej Jazdon.

2. Rada Biblioteczna zebrała się dwukrotnie omawiając m.in. problemy związane z komputeryzacją, finansami Biblioteki Uniwersyteckiej, prenumeratą czasopism (wybór dostawcy), problemami struktury organizacyjnej bibliotek sieci oraz zatwierdzeniem sprawozdania za rok poprzedni.

3. Przygotowano 3 zarządzenia wewnętrzne m.in. na temat zasad gromadzenia, przechowywania i udostępniania gazet mikrofilmowych, tworzenia WWW Biblioteki, zasad i trybu prowadzenia selekcji retrospektywnej z księgozbioru głównego. Uzupełnione zostały one czterema komunikatami porządkowymi, w tym m.in. dotyczącym zabezpieczenia i udostępniania zbiorów specjalnych.

4. Stan etatowy Biblioteki Uniwersyteckiej wyniósł na koniec roku 189 $\frac{1}{8}$ etatu i był wyższy o 1 $\frac{1}{2}$ etaty od stanu z końca 1997 roku z powodu zwiększenia zatrudnienia w grupie obsługi. Zatrudnionych na nich było 68 mężczyzn (34%) i 129 kobiet (66%). Na szczególną uwagę zasługuje zdobycie uprawnień bibliotekarzy dyplomowanych przez czterech pracowników Biblioteki, co zaowocowało przekształceniem ich etatów na etaty bibliotekarzy dyplomowanych.

Stan etatowy z podziałem na grupy pracownicze:

Grupa pracownicza	Liczba etatów	
	1997	1998
Bibliotekarze dyplomowani	12	16
Służba biblioteczna	129 $\frac{1}{2}$	125 $\frac{1}{2}$

Inżynieryjno-techniczni	1	1
Techniczni	3	3
Administracja	47/8	47/8
Obsługa	37 ⁷ /8	39 ³ /8

Struktura wykształcenia kadry przedstawiała się następująco:

Wykształcenie	Liczba osób	%
Wyższe	93	47%
Średnie biblioteczne	18	9%
Średnie	31	16%
Zasadnicze	26	13%
Podstawowe	29*	15%

* w tym 24 osoby w obsłudze i administracji

W porównaniu z rokiem 1997 nie nastąpiły żadne zasadnicze zmiany w strukturze zatrudnienia.

5. Absencja chorobowa wyniosła 2.085 dni, tj. 14 na 1 osobę (1997 - 18 dni). Niższa absencja wynika głównie z powrotu 4 osób z rocznych urlopów dla poratowania zdrowia.

Niższa niż w ubiegłych latach była fluktuacja kadr, wynosząca 5,4% (1997 - 8,2%).

6. Regulację uposażeń (kwotowo bez udziału kierownictwa Biblioteki) przeprowadzono w miesiącu kwietniu we wszystkich grupach pracowniczych. Z funduszu nagród 47 osób (23,7% zatrudnionych) otrzymało nagrody na ogólną kwotę 18.550 zł.

W listopadzie wszyscy pracownicy otrzymali jednorazowo dodatkową wypłatę w wysokości 150 zł.

Średnia płaca bibliotekarzy wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 14,7% i wyniosła na koniec roku 690 zł, przy czym dla służby bibliotecznej 650 zł, a dla bibliotekarzy dyplomowanych 1.140 zł.

Niski poziom płac pozostawał nadal przeszkodą w zatrudnieniu poszukiwanej (specjalistycznej) kadry.

II. FINANSE

1. Budżet przyznany Bibliotece Uniwersyteckiej wyniósł 6.620.000 zł (1997 - 5.694.000 zł, a więc był o 13,9% wyższy).

Został on wykorzystany następująco:

Dział budżetu	Plan na 1998	Wykonanie 1998
1. Wynagrodzenia z narzutami w tym:	3.520	3.582
osobowy fundusz płac	2.180	2.225
bezosobowy fundusz płac	60	68

"13 pensja"	154	154
2. Odpisy na fundusz zakładowy	175	157
3. Amortyzacja	106	103
4. Zakup książek	265	203
5. Zakup czasopism w tym dotacja MEN	1.200 700	1.305 770
6. Zakup drobnego wyposażenia	90	79
7. Zakup materiałów	140	143
8. Opłaty pocztowe	86	91
9. Oprawa starodruków, wykonanie pudeł, druk kart katalogowych, usługi zakładu graficznego, usługi mikrofilmowe	365	360
10. Koszty utrzymania obiektu	423	398
11. Podróże krajowe i zagraniczne	20	25
12. Pozostałe koszty w tym VAT	230 80	250 79
Razem (w tys. zł)	6.620	6696

Budżet został przekroczony o 2,7%.

Wzorem lat ubiegłych Biblioteka Uniwersytecka starała się samodzielnie pozyskiwać środki na realizację określonych działań. Pozyskano przeszło 501.000 zł (a z dotacją MEN na czasopisma 1.271.000 zł) w tym (z zaokrągleniem do pełnych dziesiątek):

Kary	44.825
Zapisy	58.240
Czytelnia Niemiecka	3.909
Wynajem pomieszczeń	36.390
Odsetki	65.056
Dofinansowanie wydawnictw, wystaw (UM i UW)	4.100
Środki za gazowanie i przechowywanie książek z Nysy	19.000
FNP – program „LIBRARIUS”	120.000
DOT- czasopisma	770.000
DOT – inne prace	96.000
Ciążeń:	
noclegi	30.154
UW Konin	16.500

sponsorzy	7.000
-----------	-------

Środki uzyskane w ramach DOT-u na zakup czasopism i baz danych zostały przeznaczone na ten cel.

Środki uzyskane z kar i zapisów przeznaczone były głównie na zakup literatury i drobnego wyposażenia, a także częściowo na opłacenie godzin nadliczbowych.

Środki z programu "LIBRARIUS" wykorzystane zostały w 1998 (wraz z poprzednią dotacją w wysokości 300.000 zł) na remont pomieszczeń na nową wypożyczalnię.

2. Sytuację finansową Biblioteki Uniwersyteckiej w roku 1998 uznać należy za korzystniejszą niż w roku 1997, choć nadal nie jest ona w pełni zadowolająca. Uwaga ta odnosi się nadal do wysokości środków przyznanych na gromadzenie literatury jak też środków na remonty i zakup drobnego wyposażenia bibliotecznego, a także zlecenie usług introligatorsko-konserwatorskich.

III. OBSŁUGA ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZA

1. Przyjęto 56.612 (1997 - 52.195) a wysłano 11.589 (1997 - 10.135) przesyłek za kwotę 81.069,47 zł (1997 - 75.235,34 zł). Oznacza to, że każda tegoroczna przesyłka kosztowała BU przeciętnie 6,99 zł i była tańsza od ubiegłorocznej o 0,43 zł (tj. o 18,7%), co spowodowane zostało zakupieniem frankownicy i uzyskaniem z tego tytułu upustu, a także zmniejszeniem liczby paczek zagranicznych (ograniczenie wymiany).

2. W ramach prac remontowych przeprowadzono:

- remont szatni (przeniesienie w inne miejsce, malowanie, wyposażenie w wykładzinę, drobny sprzęt),
- remont pomieszczenia dla porządkowych i jego wyposażenie w nowy sprzęt,
- zorganizowanie w dawnym pomieszczeniu porządkowych małej salki dydaktycznej na potrzeby szkoleń komputerowych (remont pomieszczenia, nowe wyposażenie),
- remonty w oddziałach: Opracowania Alfabetycznego (Inwentarz), Katalogów i Melioracji połączone z wyposażeniem ich w nowe meble.

Należy stwierdzić, iż w zakresie remontu pomieszczeń pracowniczych udało się zrealizować dość dużo zamierzeń własnymi środkami i siłami. Pomoc Działu Technicznego uznać można za minimalną. Stan budynków wymaga dalszych intensywnych prac remontowych.

Największą inwestycją stał się remont pomieszczeń dla nowej wypożyczalni, który do końca 1998 roku został doprowadzony (w sferze prac budowlanych) do poziomu zaawansowania ocenianego na 90%.

3. Zdołano zakupić:

- wyposażenie meblowe dla ww. komórek organizacyjnych Biblioteki Uniwersyteckiej,
- kamerę do mikrofilmowania zbiorów,
- nowoczesny skaner do książek i czasopism,
- 8 czytników do mikroform z oprzyrządowaniem,
- rzutnik komputerowy,
- nowoczesny aparat fotograficzny z oprzyrządowaniem.

IV. GROMADZENIE ZBIORÓW

1. Wpływ ogólny oraz ilość materiałów skierowanych do zbiorów przedstawia się następująco (w tys. woluminów):

Rok	Wpływ ogółem	Wpływ do zbiorów
1993	125,3	41,4
1994	145,0	44,1
1995	136,2	33,7
1996	148,3	37,3
1997	98,6	33,25
1998	140,7	35,1

Uwaga: Od roku 1997 zmieniono sposób liczenia i podawania w sprawozdaniu wpływu ogółem. Do roku 1996 w rubryce "wpływ ogółem" podawano skierowane do Sekcji Dubletów, Druków Zbędnych i Darów do powtórnego zagospodarowania materiały wyłączone w innych komórkach jako zbędne. Od roku 1997 wpływy nowe (pierwotne) rejestrowane są tylko raz i wskazywane w rubryce "wpływ ogółem". Materiały wyłączone rejestrowane są oddzielnie.

Z ogólnego wpływu 140.732 jednostek wyłączono 105.662 jednostek, skierując do zbiorów 35.070, tj. 24,9% spośród wszystkich materiałów, które wpłynęły do Biblioteki. Jest to wynikiem stałego zawężania gromadzenia do publikacji wyłącznie wartościowych i w pełni zgodnych z przyjętą polityką gromadzenia. Zwrócić uwagę należy na ogromny wzrost w stosunku do roku ubiegłego ilości materiałów, które wpłynęły do Biblioteki (wzrost o 42,7%). Spowodowany on został przede wszystkim podwojonym przerobem dubletów oraz darów a także 14-procentowym wzrostem wpływów z egzemplarza obowiązkowego. Tym samym na jednego pracownika Oddziału wpływ wyniósł 7.800 woluminów, co daleko przekracza średnią krajową czy np. normy bibliotekarstwa niemieckiego.

2. Ogólny stan ilościowy zainwentaryzowanych zbiorów wyniósł:

Rodzaj materiału	1997	1998
Książki	1.524.633	1.529.427
Czasopisma	686.767	692.868
Zbiory specjalne	434.193	442.654
Razem	2.645.593	2.664.949

Uwaga: Do zbiorów włączono 32.580 zainwentaryzowanych jednostek. Równocześnie w wyniku selekcji i ubytowania wyłączono z nich 13.524 jednostek. Jako odnalezionych przywrócono na stan inwentarzowy 281 woluminów.

Czasopisma Sekcji Zbiorów Masońskich (w liczbie 47.083 woluminów) liczone są w rubryce czasopisma a nie Zbiory specjalne.

3. Ilość materiału, który wpłynął do Biblioteki (w woluminach):

Źródło wpływów	1997	1998	1997 ⇨ 1998
Kupno	9.835	8.652	-12%
Wymiana	11.519	11.360	-1,4%
EO	47.763	54.470	+14%
Dary	7.852	16.852	+114,6%
Dublety	21.607	49.398	+128,6%
Razem	98.576	140.732	+42,8%

Wpływ do zbiorów z poszczególnych źródeł wpływu kształtował się następująco:

Źródło wpływu	1997 (w wol.)	1998 (w wol.)	1997 ⇨ 1998	Udział% w wykonaniu 1998
Kupno	7.489	6.788	-9,4%	19,3
Wymiana	5.385	4.400	-18,3%	12,6
EO	12.610	13.055	+3,5%	37,2
Dary	4.950	8.912	+80,0%	25,4
Dublety	2.818	1.915	-32,0%	5,5
Razem	33.252	35.070	+5,5%	100,00

Rozkład materiału skierowanego do zbiorów przez poszczególne źródła wpływów nie jest - w kontekście przyjętych założeń - do końca zadawalający. Ogólny wpływ z kupna zmalał kolejny rok z rzędu, tym razem o blisko 10%, a jego udział we wpływie globalnym o 3,2% (1997 - 2,5%). Zgodnie z założeniem, iż do zbiorów należy kierować jak najwięcej wpływów celowych (a więc pozyskiwanych drogą kupna) nawet ten mały spadek martwi. Wynikał on głównie z sytuacji finansowej Biblioteki. Mimo wskazania w roku ubiegłym dramatycznie niskiego poziomu liczby woluminów wprowadzanych na całej uczelni na jednego pracownika i studenta i wniosków o zwiększone finansowanie zakupów, wzrost środków na ten cel był niski. Zmalał wpływ z wymiany, co jest konsekwencją dalszego obcinania liczby partnerów i nie wprowadzania do zbiorów materiałów nie profilowych lub zbyt szczegółowych. Więcej z tych ostatnich przekazano do specjalistycznych bibliotek sieci. Zgodnie z postulatem zeszłorocznym mniej zakupiono na cele wymiany wydawnictw spoza Wydawnictwa UAM 1.804 (1997 - 2.261) co stanowiło 20% ilości woluminów kupowanych do zbiorów (1997 - 30%).

Wpływ z EO wzrósł w wyniku zwiększonej produkcji wydawniczej w kraju i pewnej poprawy w zakresie wywiązywania się wydawców z obowiązku respektowania przepisów prawa. O ile w 1997 roku do zbiorów skierowano 35,9% materiałów z tego źródła to w 1998 roku - 31,5%. Świadczy to o prowadzeniu stosunkowo ostrej selekcji wpływającego materiału, co jest zjawiskiem założonym.

Wpływy pozyskiwane drogą darów oraz zagospodarowywania dubletów, druków zabezpieczonych zawsze podlegają największym wahaniom, które trudno przewidywać i stymulować. Zgodnie z przyjętymi założeniami należy jednak i tu dbać o dobór wyłącznie materiału wartościowego i zgodnego z założeniami polityki gromadzenia.

5. Przeprowadzono weryfikację partnerów wymiany, redukując na koniec okresu sprawozdawczego ich liczbę z 559 do 398 (w tym 365 bibliotek zagranicznych i 33 krajowe). Redukcja stanowiła kolejny etap racjonalizacji tej sfery działalności Oddziału Gromadzenia. Wartość materiałów wprowadzonych do zbiorów drogą wymiany wyniosła 285.302 zł (1997- 276.531). Kontrahentom BU wysłano łącznie 7.068 woluminów (1996 - 6.805), z których 5.604 stanowiły publikacje zakupione na ten cel z Wydawnictwa Naukowego UAM (1996 - 5.736). Spośród otrzymanych od partnerów 11.360 woluminów do zbiorów wprowadzono 4.400, a więc 38,75%. Materiały specjalistyczne kierowano do bibliotek sieci. Jeszcze wyraźniejsze zmniejszenie liczby wysyłanych i otrzymywanych publikacji nastąpi w roku 1999, gdyż do końca 1998 roku z wieloma spośród zredukowanych partnerów prowadzono ostateczne rozliczenia.

6. Liczba tytułów czasopism wpływających na bieżąco zmniejszyła się ponownie (o 221 tytułów w stosunku do roku 1997) i wyniosła 3.871, w tym 2.048 polskich oraz 1.823 zagranicznych (1997 - odpowiednio 2.042 i 2.050, łącznie 4.092). Wspomniane zmniejszenie dotyczyło w roku sprawozdawczym głównie czasopism zagranicznych co było wynikiem zmniejszenia wymiany. Wskazać należy, iż przypadku kupna nastąpił wzrost o 66 tytułów, co wynika ze zwiększenia zakupu czasopism zagranicznych o 66 (do 587) i polskich o 4 (obecnie 100).

7. Liczba baz kupowanych w prenumeracie wzrosła do 28, a dostawcą wybranym w drodze przetargu pozostawała nadal firma STRATUS.

8. W wyniku prowadzonej selekcji wycofano 11.552 woluminy (1997 - 41.361) ze zbioru głównego. Selekcja ze zbiorów nie była tak wysoka jak w latach poprzednich. Liczba nowych jednostek zainwentaryzowanych (32.580) przewyższa ją o 21.028. Zmieniono częściowo kierunek działania komisji selekcji, przeznaczając więcej czasu na selekcję materiałów nie zainwentaryzowanych (zbiory zabezpieczone i dublety), wycofując z magazynów około 35.000 jednostek tych materiałów.

9. Ze 105.713 jednostek wpływów pierwotnych i wtórych zagospodarowanych przez Sekcję Dubletów, Druków Zbędnych i Darów (poza darami), 1.915 skierowano do zbiorów, 5.545 woluminów przekazano bibliotekom sieci a 22.620 innym odbiorcom. Na aukcję studencką skierowano 12.351 woluminów, a na makulaturę przekazano 63.282 woluminów.

10. Łącznie na gromadzenie wydano:

	1997	1998	Wzrost w%	Udział%	
				1997	1998
Czasopisma	1.279.029,67	1.595.303,77	24,7	69,43	71,80
Książki	379.201,74	379.371,04	0,04	20,59	17,15
Zbiory specjalne	77.200,32	129.383,84	67,6	4,19	5,85

Bazy danych	106.598,05	116.320,83	9,1	5,79	5,20
Łącznie	1.842.029,78	2.220.379,48	20,5	100,00	100,00

Łącznie wydatki na gromadzenie wzrosły o 20,5%. Wzrost wydatków na kupno czasopism wynika tak ze wzrostu liczby nabywanych tytułów, jak i wzrostu cen każdego z nich. Ponieważ wydawnictw zwartych kupiono o 9,5% mniej niż w roku ubiegłym, to łatwo można wyliczyć, iż przeciętnie jeden tom kupiony w 1998 roku kosztował 89,8 zł i był droższy od ubiegłorocznego o 8,5 zł, tj. 10,5%.

V. OPRACOWANIE ZBIORÓW

1. Alfabetyczne dzieł zwartych i seryjnych

- skatalogowano woluminów	16.132	(1997 - 16.487)
- zainwentaryzowano woluminów	15.945	(1997 - 17.935)
o wartości	395.763,13zł	(1997 - 343.130,84zł)
- wykreślono sygnatur	11.432	(1997 - 17.100)
- odnaleziono pozycji	281	(1997 - 180)
- zmeliorowano woluminów	566	(1997 - 545)

2. Czasopism

- dopisano woluminów	7.767	(1997 - 10.678)
- skatalogowano jako nowe tytuły	350	(1997 - 478)
- wykreślono z inwentarza: sygnatur	297	(1997 - 980)
woluminów	2.092	(1997 - 22.343)
- zmeliorowano: tytułów	281	(1997 - 172)
woluminów	2.112	(1997 - 1.335)

Uwaga: Ponieważ opracowano katalogowo również 8.868 jednostek zbiorów specjalnych, łącznie objęto nim 34.570 jednostek, wobec 35.070 skierowanych do zbiorów.

3. Prace nad katalogiem alfabetycznym objęły:

- włączenie kart	24.486	(1997 - 21.769)
wprowadzenie nowych kapsulek	7	(1997 - 14)

4. Klasyfikacja rzeczowa

- sklasyfikowano woluminów	13.466	(1997 - 13.354)
- zmeliorowano kart	32.000	(1997 - 54.040)
- selekcja bieżąca woluminów	2.687	(1997 - 1.687)

5. Prace nad katalogiem rzeczowym objęły:

- włączenie kart	18.189	(1997 - 13.656)
- wycofanie kart	10.181	(1997 - 10.401)

W związku z kontynuowaniem akcji porządkowania zagubień (uaktualnienie informacji katalogowej i porządkowanie kuponoteki) sprawdzono 6.677 rewersów (1997 - 7.819), wyłączono 5.737 (1997 - 8.312) kart katalogowych książek zagubionych z katalogu alfabetycznego i dopisano 465 kart zastępczych (1997 - 1.124). Prace te jako niezwykle celowe, nie tylko w kontekście komputeryzacji, będą kontynuowane.

VI. ZBIORY SPECJALNE

1. Zgromadzono 8.979 jednostek zbiorów specjalnych (1996 - 12.421 jednostek, 1997- 8.562). Praktycznie wszystkie źródła wpływów poza egzemplarzem obowiązkowym i darami wykazują duże zróżnicowanie w stosunku do roku ubiegłego. Wzrosła liczba jednostek pozyskanych drogą kupna z 2.326 do 2.976, kolejny rok z rządu miał wpływ z wymiany z 70 do 29. W przypadku darów obserwujemy mały wzrost z 2.527 do 2.312, w przypadku egzemplarza obowiązkowego utrzymanie poziomu ubiegłorocznego. Wzrósł znacznie udział zbiorów zabezpieczonych ze 128 do 617 jednostek, co wynika z dużej liczby masoników odnalezionych w opracowywanych aktualnie judaikach i selekcji pozostałych druków ryskich. Nadal można stwierdzić, iż nie jest do końca wykorzystana możliwość prowadzenia wymiany własnej przez poszczególne komórki.

2. Opracowano 8.868 jednostek (1997 – 8.028) co stanowi 98,8% zgromadzonych, a co uznać należy za rezultat satysfakcjonujący.

Kontynuowano intensywne przekatalogowywanie starych druków z dawnego zbioru Kaiser Wilhelm Bibliothek w związku z ich ubiegłorocznym przeniesieniem do magazynu głównego, co stanowić będzie poważne zadanie na najbliższe jeszcze lata.

3. Utrzymując zmienioną w roku ubiegłym politykę w zakresie konserwacji, tylko część środków przeznaczono na wykonanie pełnej konserwacji wybranych obiektów u zewnętrznych konserwatorów spoza Biblioteki. W ten sposób poddano konserwacji 5 starodruków, 1 rękopis, 2 obiekty kartograficzne, 1 ikonograficzny i encyklopedię z początku XIX wieku. Niezwykle pomocna w realizacji tych prac okazała się ponadplanowa dotacja KBN w wysokości 61.500 zł.

Drugą część środków przeznaczono na wykonanie drobnych zabiegów konserwatorsko-zabezpieczających (czyszczenie opraw pergaminowych, natłuszczanie opraw skórzanych, podklejanie obiektów ikonograficznych i kartograficznych). Objęto nimi (łącznie z pracami wykonanymi w godzinach służbowych) blisko 13.000 (1997 - przeszło 15.000) obiektów.

Sekcja Konserwacji zakonserwowała i opравиła we własnym zakresie 242 (1997 -191) starych druków, rękopisów i masoników.

Kontynuowano akcję przenoszenia zbiorów specjalnych do nowego magazynu, ich porządkowania i układania.

4. Dzięki współpracy z firmą Mikrofilm Center Klein systematycznie prowadzono mikrofilmowanie zabezpieczające gazety i czasopism. Wykonano łącznie 321.310 klatek negatywowych i tyleż kopii diazo. Dodatkowo firma wykonała 117.075 kopii diazo z negatywów zakupionych w Bibliotece Narodowej, co daje łącznie 759.695 klatek (1997- 476.276).

5. Kontynuowano systematyczne opracowywanie zbiorów judaistycznych, koncentrując się na kompletowaniu czasopism, wydzieleniu dubletów spośród druków zwartych i opracowaniu zerówek (tj. publikacji nie znajdujących się w zbiorach). Kontynuowano również porządkowanie ostatniej wydzielonej części zbiorów zabezpieczonych, tj. archiwaliów Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy.

VII. PRZECHOWYWANIE I OCHRONA ZBIORÓW

1. Główne zadanie lat ubiegłych, tj. przemieszczanie i porządkowanie zbiorów drugi rok z rzędu realizowane było z mniejszym natężeniem. Akcją przemieszczeniową objęto 153.500 woluminów (1997 - 170.930). Oznacza to z jednej strony, iż stopień uporządkowania zbiorów osiągnął stosunkowo wysoki współczynnik. Wyniknęło to jednak również z faktu dysponowania na ten cel mniejszymi środkami oraz prowadzeniem pracy w trudniejszych warunkach magazynowych. Ciągłe przemieszczanie zbiorów jest jednak także związane z prowadzoną akcją selekcji retrospektywnej i koniecznością likwidowania powstałych w wyniku tego luk w logicznych ciągach sygnatur, a także koniecznością wygoszparowywania wszelkich rezerw, w związku z drastycznym kurczeniem się wolnej powierzchni magazynowej.

2. Okleiono tj. przysposobiono technicznie do udostępniania 35.020 (1997 - 39.800) woluminów książek i czasopism. Okleiono również około 20.000 woluminów ze starego zbioru w ramach akcji ich porządkowania.

3. Przeprowadzono skontrum 141.000 sygnatur (1997 - 115.000) stwierdzając 2.503 nowych zagubień (1997-1.177). Kontrola 1.535 zagubień stwierdzonych w 1995 roku pozwoliła odnaleźć 116 sygnatur. W czasie porządkowania i przesunięć księgozbioru odnaleziono łącznie kolejnych 160 sygnatur.

4. Kontynuując akcję aktualizacji kuponoteki skontrolowano 150.000 sygnatur (1997 - 108.000), przekazując do dalszego postępowania 7.085 zakładek pozycji zagubionych (1997 - 7.819).

5. Przygotowano do oprawy 3.378 woluminów (1997 - 4.629), z czego 3.078 dla własnej pracowni, a 300 dla warsztatów zewnętrznych. Osiągnięto wynik gorszy niż w roku ubiegłym, gdyż łącznie oprawiono 4.570 woluminów, w tym Sekcja Opraw 4.270 (1997 - 6.565). Wynika to z tego, że w roku ubiegłym dysponowaliśmy mniejszym funduszem na oprawę księgozbioru. Jednak w godzinach podstawowych Sekcja Opraw wykonała o 272 oprawy więcej, aniżeli w roku 1997. Sekcja Opraw wykonała również 16 pudeł na zbiory (1997 - 383) oraz 458 teczek do gazet (1997 - 613).

Srodkiem zastępczym było pakowanie gazet i czasopism w teczki tekturowe, którym objęto 443 woluminy (1997 - 573).

6. Sekcja Konserwacji wykonała naprawę lub konserwację 254 opraw (1997 - 394) i 553 różnych zabiegów introligatorskich (1997 - 1.120).

7. Biblioteka i jej pracownicy nadal uczestniczyli w akcji ratowania księgozbiorów zalanych w czasie powodzi 1996 roku w Nysie. Biblioteka przyjmowała wysuszone książki, gazowała je, sporządzała ich dokumentację katalogową i przechowywała do czasu poddawania ich zabiegom konserwatorskim. Po uzyskaniu środków z Minister-

stwa Kultury i Sztuki do końca roku poddano wszechstronnej i pełnej konserwacji kolejnych 600 woluminów, które oddano właścicielowi.

VIII. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

1. W zakresie zamówień złożonych w magazynie zanotowano 52,4% wzrost odnotowując ich 454.712 (1997 - 298.464). Zrealizowano z nich 229.812 (1997 - 176.962), tj. 29,8% więcej niż w roku 1997. Wskaźnik rewersów zrealizowanych wyniósł 50,5% (1997 - 59,3%). Z powodu wypożyczenia nie zrealizowano 40,1% złożonych zamówień (1997 - 33,6%), a z powodu stwierdzenia zagubień 9,36% (1997 - 7,16%), co potwierdza konieczność prowadzenia dalszych prac porządkowych i zasadność prowadzonej akcji porządkowania starych zagubień. Wzrost liczby zamówień niezrealizowanych z powodu wypożyczenia świadczy o zbyt powolnym wzroście liczby poszukiwanych pozycji w stosunku do wzrostu liczby użytkowników Biblioteki.

2. Liczba czytelników zarejestrowanych w roku bieżącym wyniosła 15.868 (1997 - 14.867), sprawiając iż liczba wszystkich kont czytelniczych zamknęła się cyfrą 29.865 (1997- 28.620).

3. W zakresie udostępniania kolejny rok odnotowano wzmożony ruch czytelniczy wyrażający się:

- wypożyczeniem w Oddziale Udostępniania 543.369 woluminów (1997 - 499.301), co oznacza wzrost o 8,8% w tym:
  - w czytelniach: 323.405 woluminów, (1997 - 283.761), wzrost o 14%,
  - poprzez wypożyczalnię miejscową: 174.352 (1997 - 167.693), wzrost o 4%,
  - poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną: 1.687 woluminów dla czytelników z innych bibliotek (1997 - 1.803 tj. spadek o 6,4%) oraz dla naszych czytelników 1.255 woluminów, tj. o 25,75% więcej niż w roku ubiegłym (998 woluminów)
- udzieleniem 4.889 depozytów (1997 - 4.738), wzrost o 3,2%,
- w Domach Studenckich: 25.265 woluminów (1997 - 29.345), spadek o 14% (likwidacja filii DS. „Jowita”).

4. Pozostałe agendy Biblioteki udostępniły 12.574 jednostek (1997 - 17.198 jednostek) co daje łącznie 555.309 udostępnień (1997 - 516.499) rejestrowanych (wzrost o 7,6%), tzn. bez korzystania w czytelniach w ramach wolnego dostępu do półek.

5. W wyniku selekcji księgozbioru dydaktycznego wycofano z niego 2.069 woluminów.

Wykorzystując środki uzyskiwane przez Oddział Udostępniania zakupiono dla księgozbioru dydaktycznego 2.520 książek (1997 - 3.099).

6. Rozpoczęto intensywne wprowadzanie do bazy opisów księgozbioru dydaktycznego, w związku z planowanymi zmianami w jego udostępnianiu.

7. Kontynuowano akcję zabezpieczania księgozbioru dydaktycznego (foliowanie) i równoczesnego oznaczania działowego, obejmując działaniami 7.500 woluminów (1997 - 6.500). Kontynuowano również akcję oznaczania kodami kreskowymi całego księgozbioru wypożyczalni.

8. Do księgozbiorów podręcznych włączono 1.121 woluminów, a wyłączono 686 woluminów. Liczą one obecnie 6.737 woluminów książek (bez księgozbioru byłego

Konsulatu Amerykańskiego), 12 000 dokumentów audiowizualnych oraz 2.558 tytułów czasopism bieżących w Czytelni Czasopism i Czytelni Niemieckiej.

9. Wskaźnik częstotliwości udostępniania księgozbiorów podręcznych wzrósł z 2,8 do 3,45.

10. W stosunku do liczby użytkowników nadal stanowczo za mała jest liczba udostępnianych im miejsc w czytelniach, która nie uległa zmianie i wynosi 188.

IX. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA

1. Czytelnikom udostępnialiśmy 28 baz danych na CD-ROM oraz bazy zakupione z Biblioteki Narodowej. Mogli oni korzystać również z Internetu, a także baz udostępnianych z serwera PCSS-u. Z baz w BU skorzystało 2.525 zarejestrowanych użytkowników wobec 1.630 w roku 1997 (Rejestruje się wyłącznie użytkowników pracujących co najmniej 30 minut).

Nadal dużym zainteresowaniem cieszyły się prowadzone w każdą środę (głównie dla pracowników nauki a także studentów) kursy z zakresu korzystania z CD-ROM i Internetu. Nowością stały się stałe konsultacje w zakresie dostępu do czasopism elektronicznych organizowane w każdy wtorek.

2. W okresie 19.10-29.11.1998 testowano bazy zainstalowane na serwerze Biblioteki w technologii ERL, stwarzające dostęp do nich poprzez stronę domową Biblioteki. Ponieważ przez okres ten zanotowano aż 3.638 logowań do grupy baz, podjęto decyzję o stałym zakupie dostępu do baz CD w tej technologii.

3. W roku sprawozdawczym kontynuowano tworzenie baz własnych m.in.: dysertacji, księgozbiorów podręcznych wypożyczalni i czytelń, zbiorów ikonograficznych, wartości prasy wielkopolskiej, zbiorów muzycznych.

4. Powyższe usługi informacyjne zastępują korzystanie z form tradycyjnych - zestawień tematycznych i kwerend. Z usług tych skorzystało jednak w roku sprawozdawczym w stosunku do ubiegłego więcej osób. Tych pierwszych w Oddziale Informacji Naukowej wykonano 2 z 1.861 opisami, drugich 144 z 3.271 opisami (1997 - odpowiednio 3 z 1.940 opisami, drugich 135 z 3.133 opisami). Oddział Zbiorów Specjalnych wykonał 107 kwerend (1997-123) oraz 56 abstraktów (1997 - 139).

Poprzez pocztę elektroniczną udzielono odpowiedzi na 536 listów.

5. W ramach prac wydawniczych:

- kontynuowano prace nad dalszymi rocznikami *Bibliografii Regionalnej Wielkopolski* zbierając materiał za rok 1976,
- w ramach serii Prace Biblioteki Uniwersyteckiej opublikowano dwa kolejne zeszyty katalogu *Poznań na dawnych widokówkach*,
- kontynuowano prace nad *Katalogiem polskich wydawnictw ciągłych*, publikując tom 4, a przygotowując do wydania tom 5,
- zbierano materiały i opublikowano 4 kolejne zeszyty serii wydawnictw pod tytułem *Spisy zawartości prasy wielkopolskiej*, która docelowo ma równoległe z mikrofilmowaniem objąć najważniejsze tytuły prasy wielkopolskiej XIX i XX wieku
- opublikowano drugi tom reaktywowanego czasopisma *Biblioteka*, rocznika wydawanego systematycznie do lat 70-tych.

6. Zorganizowano 9 dużych wystaw, z których najważniejszymi były:

- III Poznański Przegląd Książki Naukowej,
- Fulbright Experience. Poznańscy stypendyści Fulbrighta 1963-1996,
- Wydawnictwo "Znak". Tradycja i współczesność,
- Żołnierze wyklęci. Antykomunistyczne podziemie zbrojne 1943-1956,
- Adam Mickiewicz w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej.

Systematycznie organizowano tzw. małe wystawy oraz aktualizowano wystawy nowości.

7. Sekcja Reprograficzna wykonała:

- odbitki 38.500 kart katalogowych (1997 - 39.500)
- 102.100 odbitek kserograficznych (1997 - 74.400).

W pozostałych komórkach organizacyjnych BU wykonano 18.000 zarejestrowanych odbitek kserograficznych.

X. KOMPUTERYZACJA

1. Zakupiono ze środków własnych:

- nagrywarkę CD-ROM,
- drukarkę laserową,
- akcesoria komputerowe (karty sieciowe, kabel sieciowy, części komputerowe) pozwalające rozbudować działające już w OIN stacje robocze.

2. Zakupiono również Server HDD 2 x 4,3 GB Pentium 300 Mhz, mający służyć jako serwer sieci Novell w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz 1 drukarkę HP LJ 6P i 3 drukarki HP LJ 6L.

3. Na wszystkich stacjach zainstalowano dwie kolejne wersje oprogramowania klienta systemu HORIZON oraz na części stacji dostęp do bazy CKHW w Toruniu.

4. Zainstalowano 8 punktów logicznych sieci komputerowej w sali dydaktycznej.

5. Dzięki środkom uzyskanym z Instytutu Goethego zakupiono komputer dla Czytelni Niemieckiej.

6. Przeprowadzono bieżące naprawy sprzętu i oprogramowania.

7. Przeprowadzono szkolenia podstaw obsługi komputera dla 77 pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej.

8. Odnowiono roczną prenumeratę programu antywirusowego MKS_VIR.

9. W ramach prac wdrożeniowych systemu HORIZON:

- rozpoczęto wprowadzać do bazy w systemie HORIZON opisy bibliograficzne księgozbioru wypożyczalni (w końcu roku ok.14.000 rekordów),
- kontynuowano oklejanie kodami kreskowymi księgozbioru wypożyczalni,
- przeprowadzono szkolenia: modułu katalogowania, modułu gromadzenia, modułu czasopism (dla bibliotekarzy całego systemu) w łącznej liczbie 720 godzin,
- wprowadzono 19 kolejnych bibliotek zakładowych jako lokalizacyjne do bazy HORIZON, przekazując im także hasła dostępu i przydzielając zakresy numerów kontrolnych.

10. Rozbudowywano stronę WWW Biblioteki, umieszczając na nim wszystkie niezbędne informacje na temat instytucji oraz łącza do bazy własnej a także baz zainstalowanych na serwerze PCSS-u.

11. Na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród bibliotek zakładowych i na podstawie doświadczeń własnych, przygotowano pakiet propozycji rozwiązań organizacyjnych i technicznych, które w końcu roku przedstawiono władzom uczelni pod rozwagę.

XI. DYDAKTYKA I PRACA NAUKOWO-BADAWCZA

1. Kształceniem z „Przysposobienia bibliotecznego” objęto 4.200 studentów w ramach 552 godzin dydaktycznych (1997 - 3.800), a zajęciami z „Podstaw informacji naukowej” 15 grup ćwiczeniowych w ramach 150 godzin dydaktycznych (1997 - 26 grup, 337 godzin). Zmniejszenie ilości zajęć z „Podstaw informacji naukowej” wynika ze zmieniających się potrzeb użytkowników nastawionych teraz głównie na sprawy związane z poszukiwaniami internetowymi oraz korzystaniem z baz na CD-ROM.

2. Praktyki studenckie odbyło 8 studentów z 2 ośrodków (1997 - 10 osób z 3 ośrodków). Oprócz realizacji zajęć programowych dla praktykantów zorganizowano wyjazdy do innych bibliotek.

3. W szkoleniu wewnętrznym uczestniczyło 18 osób, 24 osoby uczestniczyły w lektoratach języka angielskiego, 5 niemieckiego. Dodatkowo na kursie wewnętrznym j. angielskiego uczyło się 5 osób. 9 osób studiowało zaocznie na studiach magisterskich, 4 na studiach licencjackich oraz 1 w bibliotekarskim studium pomaturalnym.

4. Zorganizowano dwa zebrania naukowe dotyczące: programów realizowanych zajęć dydaktycznych oraz pobytu mgr A. Nowakowskiego na konferencji w Bristolu.

5. W celu przygotowania kolejnego rocznika Biblioteka powołany zespół redakcyjny zbierał się 6-krotnie, omawiając problemy redakcyjne i wydawnicze.

6. W ramach współpracy międzynarodowej współpracowano na podstawie umów z 20 ośrodkami.

Przyjęto 12 gości, a 19-krotnie pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej wyjeżdżali do różnych ośrodków tak w ramach umów jak i poza nimi. Zrealizowano również dwa wyjazdy grupowe do Słubic i Frankfurtu oraz Frankfurtu i Berlina dla 33 osób.

7. Zorganizowano następujące prezentacje:

- przy współudziale firmy Swets dostępu do czasopism elektronicznych,
- wydawnictw importowanych przy współudziale firmy Kubicz,
- wydawnictw uczelni amerykańskich (organizator J.Ledóchowicz).

8. Grupa bibliotekarzy dyplomowanych powiększyła się o 4 osoby, które w wyniku postępowania kwalifikacyjnego uzyskały stosowne uprawnienia.

9. W ramach prowadzonych prac naukowo-badawczych pracownicy Biblioteki Uniwersyteckiej:

- wygłosili 4 referaty na konferencjach krajowych, 4 na zagranicznych,
- opublikowali 46 prac oryginalnych (w tym 8 samoistnych i 38 artykuły),
- opracowali:
  - 56 abstraktów dla czasopisma *RILM Abstracts*,

- 60 haseł encyklopedycznych i słownikowych,
- ok.50 notek i krótkich artykułów popularyzatorskich dla prasy codziennej.
- 10. Zorganizowano otwarte spotkanie z Norman'em Davis'em z okazji promocji książki „Europa”.

B. FILIA BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W CIAŻENIU

1. Sporządzono 6 list dubletów, które rozesłano do bibliotek krajowych i zagranicznych; przeprowadzono selekcję 9.400 dubletów i druków zabezpieczonych, spośród których 800 przeznaczono do dalszego zagospodarowania, pozostałe ubytковано.

2. Kontynuowano przenoszenie zbiorów - przesunięto 144 mb. czasopism i gazet.

3. W obiekcie zorganizowano 18 różnego typu spotkań i narad (w 1997 - 16); wykorzystano łącznie 1.940 doby hotelowe (1997-1.470) uzyskując przeszło 30,1 tys. zł. Środki w części wykorzystano na zakup sprzętu, 17.000 zł. przeniesiono do wykorzystania w roku 1999.

4. W zakresie prac remontowo-adaptacyjnych w Pałacu:

- dokonano wymiany 11 okien lukowych w pokojach gościnnych na II piętrze wraz z parapetami wewnętrznymi i zewnętrznymi z miedzi,
- pomalowano część pokoi gościnnych.

Prace te wykonano z pieniędzy pozyskanych spoza Uczelni.

5. Pomieszczenie parterowe odrestaurowane w 1997 roku wyposażono w zakupiony zestaw mebli, tworząc w ten sposób drugą salę konferencyjną.

6. Kontynuowano rewaloryzację parku, m.in. usuwając uschnięte drzewa (20 sztuk) i dokonując nowych nasadzeń (przeszło 715 drzew i krzewów z 28 gatunków). Środki finansowe na ten cel pochodziły z UW w Koninie.

7. Nie kontynuowano z braku środków prac remontowych w kostce przypałacowej, która niezabezpieczona może doprowadzić do katastrofy budowlanej. Na powyższy fakt zwrócono uwagę władz uczelni.

C. SIEĆ BIBLIOTEK ZAKŁADOWYCH

1. W roku sprawozdawczym nie wprowadzono żadnych zmian organizacyjnych. Sieć bibliotek zakładowych liczy 30 jednostek samodzielnych i 11 działających w ramach Wydziału Biologii, ujmowanych w sprawozdaniu jako jedna jednostka.

2. W stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 1 liczba etatów, zamykając się liczbą 139.

Struktura kadry była następująca:

Bibliotekarze dyplomowani	2
Służba biblioteczna	134 $\frac{1}{2}$
Inżynierjny – techniczni	2
Inni	$\frac{1}{2}$

Struktura wykształcenia kadry przedstawiała się następująco:

Wykształcenie	Liczba osób	%
Wyższe	103	69,1%
Średnie	43	28,9%
Zasadnicze	3	2%

3. Absencja chorobowa wyniosła 2.005 dni, tj. 14 dni na 1 osobę, na co duży wpływ miały 3 roczne urlopy dla poratowania zdrowia.

4. Uposażenie zasadnicze wyniosło średnio 660 zł bez premii i pochodnych. Z funduszu nagród 41 osób (tj. 27,5% zatrudnionych) otrzymało nagrody z okazji inauguracji roku akademickiego.

5. Stan zainwentaryzowanych zbiorów wyniósł:

	1997	1998
- druki zwarte	1.236.625	1.277.719
- czasopisma	289.686*	242.639
- zbiory specjalne	121.090*	124.905
razem:	1.647.401	1.645.263

*Zmniejszenie stanu zbiorów w stosunku do roku 1996 wynika z urealnienia statystyk.

Pozome zmniejszenie stanu ilościowego wynika głównie z różnic w sposobach obliczania ilości czasopism korygowanych w każdym roku sprawozdawczym przez kolejną bibliotekę.

6. Jako nowe wprowadzono 41.094 woluminy (1997 - 26.374). Zasób zbiorów nie opracowanych wynosi 24.100 (1997 - 26.500).

Dużą wagę przywiązywano do prowadzenia melioracji, modyfikacji schematów a także prac związanych z selekcją zbiorów. Wyłączono 12.500 woluminów (1997 - 12.333).

7. Biblioteki sieci wydatkowały na gromadzenie księgozbiorów łącznie 1.194.270,91 zł (1997 - 780.790) co pozwoliło prowadzić w większości z nich właściwą politykę zakupów.

8. W zakresie ochrony zbiorów brak środków pozwolił jedynie na oprawienie 3.860 woluminów. Pracownicy Biblioteki Wydziału Matematyki okleili natomiast cały księgozbiór paskami magnetycznymi.

9. Dwanaście bibliotek prowadzi opracowanie komputerowe zbiorów (dwie z nich zaprzestały już prowadzenia katalogów w postaci tradycyjnej). Łącznie zbiór liczy 176.178 rekordów (1997 - 132,5), z czego 30.450 w systemie HORIZON.

10. W wyniku prowadzonych remontów (IFP, Wydział Prawa i Administracji, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych) minimalnie zwiększyła się liczba miejsc w czytelniach (z 1.051 do 1.072) i poprawiły się warunki pracy.

Do nowych pomieszczeń przeniosła się Biblioteka Wydziału Fizyki.

11. Udostępniono 1.595.652 woluminy (1997- 1.518.514), co oznacza wzrost o 5% w stosunku do roku ubiegłego. Najwięcej tradycyjnie udostępniono w Bibliotece Nauk Społecznych - 637.000, dalej: Wydziału Prawa i Administracji – 127.500, Instytutu Historii – 117.500 oraz Filologii Polskiej – 94.300 i Filologii Rosyjskiej 94.000.

12. Wyposażone w komputery są wszystkie (1997 - 24) biblioteki, choć część z nich nie jest jeszcze podłączona do sieci miejskiej. Ich wyposażenie sprzętowe jest bardzo różnicowane i potrzeby w tym zakresie określić należy jako bardzo duże. Dysponują one łącznie 101 komputerami, z których 40 działa w systemie HORIZON. Na nowocześniejszy wymieniono sprzęt w Bibliotece Katedry Orientalistyki i Bałtologii.

W roku sprawozdawczym 60 osób zostało przeszkolonych w zakresie modułu katalogowania wydawnictw zwartych oraz czasopism.

13. Przygotowano samodzielnie lub w kooperacji z innymi instytucjami wiele wystaw tematycznych, cykliczne wystawy nowości, organizowano wykłady, prelekcje, pokazy filmowe, kursy języków obcych, współpracowano w organizacji ogólnomiejskich imprez kulturalnych.

14. Biblioteki sieci prowadziły zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów własnych kierunków, zajęcia z „Podstaw informacji naukowej”, specjalistyczne zajęcia kierunkowe.

15. W roku sprawozdawczym pracownicy bibliotek sieci opublikowali 52 prace, związane tematycznie z własnymi zainteresowaniami naukowymi lub fachowe związane z prowadzoną działalnością zawodową.

D. UWAGI KOŃCOWE

Rok 1998 w działalności Biblioteki uznać należy zasadniczo za porównywalny z rokiem ubiegłym choć na pewnych płaszczyznach działania czysto bibliotekarskiego, za lepszy.

Przyznany Bibliotece Uniwersyteckiej budżet był wyższy od wyliczonej oficjalnie inflacji. Został on niestety w pewnej części skonsumowany nie na zwiększenie np. poziomu gromadzenia lecz na pokrycie wyższego od średniej inflacji, wzrostu cen książek i czasopism. W wyniku tego kupiono np. mniej książek niż w roku ubiegłym. W przypadku bibliotek zakładowych wzrost wydatków na gromadzenie był w tym roku wyraźny, co podkreślić należy z uznaniem. Powtórzyć można jednak ubiegłoroczne uwagi, że łączne kwoty przeznaczane na ten podstawowy cel statutowy bibliotek jakim jest gromadzenie, uznane przez wielu członków społeczności akademickiej za wysokie, nadal nie pozwalają jednak na zaspokojenie wielu potrzeb. Odnosi się to zarówno do zakupu czasopism, baz danych jak i książek. Uświadomić sobie należy nienadążanie wszystkich bibliotek sieci i stwarzanych przez nie możliwości dostępu do literatury z jednej strony za wzrostem produkcji wydawniczej, z drugiej strony za zwiększającą się liczbą pracowników a przede wszystkim studentów (na koniec roku sprawozdawczego blisko 40.000 na różnych formach studiów). Statystycznie na jednego pracownika i studenta w całym systemie biblioteczno-informacyjnym UAM (pozyskane także poza kupnem z innych źródeł) wprowadzono 1,8 woluminu! (1997 – 1,7).

Szczególnie dramatyczna staje się z punktu widzenia obsługi sytuacja studentów, w tym przede wszystkim studiujących zaocznie. Nie rozwiąże tego zwiększanie ilości książek dostępnych wyłącznie w czytelnich (choćby z powodu małej liczby miejsc w czytelnich) ani powiększanie ilości kserografów.

Brak środków nie pozwolił na powrót do zadawalającego poziomu w zakresie opraw, mimo poprawy stanu rzeczy w tym zakresie. Jeszcze więcej prac introligator-skich musi być wykonywanych rokrocznie przez współpracujące z Biblioteką warsztaty. Dobrze oprawiona i zakonserwowana książka ma szansę na dłuższy żywot. Drugi rok z rzędu udało się intensywnie wykonywać (własnymi siłami jak i poprzez zlecenia realizowane przez wykonawców zewnętrznych) zabiegi konserwatorsko-zabezpieczające.

Najbardziej cieszy w tym kontekście rozwój współpracy z firmą Mikrofilm Center Klein, co zaowocować powinno w przeciągu najbliższych lat znaczną poprawą sytuacji w zakresie ochrony prasy wielkopolskiej.

Drugi rok z rzędu nie udało się przekonać władz Uczelni do rozpoczęcie prac związanych z budową ostatniego skrzydła magazynowego przy ul. Ratajczaka, co rozwiązywałoby problem magazynowy na najbliższe 15-20 lat. Zakładano bowiem wstępnie zlecenie w roku 1998 przygotowania jego założeń technicznych i architektonicznych, co umożliwiłoby w następnej kolejności rozpoczęcie starań o przyznanie tytułu inwestycyjnego. Brak tej perspektywy martwi, szczególnie w kontekście złego stanu technicznego baraku, który ten nowy magazyn miał zastąpić. Uświadomić należy wszystkich głośno, iż wracamy do przykrej sytuacji sprzed lat – zamykania kolejnych partii materiału. Wspomniany magazyn w baraku został bowiem w 1998 roku zamknięty, co oznacza, iż blisko 100.000 woluminów stało się dla studentów ponownie niedostępnych. Uświadomić należy sobie również wyraźnie, iż tzw. nowy magazyn jest w 90% zapełniony i wkrótce grozi nam powrót do sytuacji sprzed kilku lat - ponownego przeciążenia magazynu głównego i jego zamknięcia przez Państwowego Inspektora Pracy.

Wspomniana powyżej sytuacja mobilizuje jeszcze bardziej do konsekwentnego realizowania zapoczątkowanej kilka lat temu polityki selekcji zbiorów, ograniczania liczby wprowadzanych egzemplarzy i zawężania grup tematycznych stanowiących przedmiot zainteresowania Biblioteki. Cały rok realizowano gromadzenie zgodnie z nowymi zasadami gromadzenia zbiorów, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 1998 roku. W ciągu roku wypracowano również nowe zasady gromadzenia gazet codziennych. Polityka ta będzie kontynuowana. Na szczególne podkreślenie zasługuje wyselekcjonowanie wielu tysięcy woluminów ze zbiorów zabezpieczonych (które nie było dotąd zainwentaryzowane). Szybkie rozwiązanie problemu wielu jeszcze tysięcy zbiorów zabezpieczonych zalegających piwnice, będzie ważnym zadaniem w najbliższych latach.

Spadła liczba woluminów wyselekcjonowanych ze zbioru głównego (co stanowiło priorytet w ostatnich latach). Przyczyny tego stanowiły: brak środków na prowadzenie tych prac, przerobienie prostego w selekcjonowaniu materiału, konieczność wykonywania przez zespół innych prac uznanych za pierwszorzędne (komputeryzacja). Prowadzenie selekcji w przypadku bieżącego (a nie działowego) ustawienia zbiorów to ciągle jego przesuwanie w celu likwidowania luk i wykorzystania powierzchni. Tak więc

oznacza to niekończące się prace przy przesuwaniu i porządkowaniu zbiorów, które wykonywać muszą przeciążeni bieżącą obsługą czytelników magazynierzy.

Prowadzenie tych wszystkich prac wymaga albo środków na prace zlecone, albo nowych etatów. Jako pozytywne należy przyjąć dopuszczenie do realizowania prac zleconych ze środków pozyskanych przez Bibliotekę. Pozwala to wykonać więcej zadań, niż można by to uczynić wykorzystując skromne środki przyznane na ten cel w ramach budżetu. Realizacja wielu prac np. przy komputeryzacji w ten właśnie sposób wydaje się jak najwłaściwsza, w sytuacji gdy trzeba je wykonać w miarę szybko w przeciągu najbliższych lat. Trzeba być bowiem świadomym, że szanse na rozwój etatowy kadry i rozwiązywanie problemów tą drogą są znikome.

Problem kadrowy pozostaje więc nadal jednym z najważniejszych w całej sieci. Wynika on z przyrostu zadań. Z jednej strony związany on jest z rozpoczęciem komputeryzacji, które to prace - co należy raz jeszcze głośno powiedzieć - wymagają w początkowym okresie zwiększenia zatrudnienia. Wiele bowiem zadań należy prowadzić dwutorowo, wielu nowych zadań należy się nauczyć, co wymaga czasu na szkolenia. Stopień trudności w opracowaniu książek czy czasopism jest w systemie komputerowym znacznie większy niż tradycyjnym. Spowalnia to realizację podstawowych zadań. Te niedogodności zostaną dopiero usunięte po dwu - trzyletnim użytkowaniu systemu.

Komputeryzacja Biblioteki przynosi jednak rozwój zupełnie nowych zadań, które wymagają zatrudniania nowych osób albo przesuwania na te stanowiska dotychczasowej kadry. Do zadań tych należy np. obsługa systemu, obsługa sieci i sprzętu, prowadzenie szkoleń, retrokonwersja (wprowadzanie do bazy opisów książek ze starych zbiorów) czy rozwój nowych usług informacyjnych (CD-ROM, Internet, czasopisma elektroniczne itp.). W 1998 r. dla realizacji zadań związanych z retrokonwersją udało się w BU wygospodarować dwa etaty, zabierając je innym działom.

Drugi problem kadrowy wynika z faktu konieczności obsługi przez tą samą kadrę większej liczby użytkowników, większej niż przed laty liczby książek, na większej powierzchni magazynowej. Nie powtarzając ubiegłorocznych porównań obciążeń obecnych z tymi np. sprzed dziesięciu laty, należy wskazać na szczególnie złą sytuację w zakresie bezpośredniej obsługi użytkowników (magazyny, czytelnie, wypożyczalnie). Brak poprawy w tym zakresie przy dalszym zwiększeniu oczekiwań ze strony użytkowników, doprowadzi do obniżenia poziomu obsługi. Wydłużą się kolejki po książki, których (szczególnie nowości) będzie relatywnie coraz mniej przypadają na jednego czytelnika.

Posiadane środki pozwoliły na przeprowadzenie części z zaplanowanych remontów, dzięki którym poprawiły się warunki obsługi czytelników.

Wypowiedziane powyżej zdanie o stosunkowo dobrej sytuacji w zakresie wykonania prac remontowych nie może przysłonić nie rozwiązania najważniejszej bolączki Biblioteki Uniwersyteckiej związanej z obsługą czytelników jaką stanowi adaptacja pomieszczeń na nową wypożyczalnię. Dwukrotne nie rozstrzygnięcie przetargu spo-

wodowało duże opóźnienia w realizacji zadania, a i osiągnięty w wyniku tych działań efekt finansowy wydaje się iluzoryczny.

W zakresie komputeryzacji rok 1998 przyniósł realizację wielu prac wewnętrznych (instalacje serwerów, stacji, ich oprogramowywanie, szkolenia pracowników itp.), które mniej widoczne dla czytelników pozwolił przygotować zespół do pracy w nowym systemie i zaowocował pierwszymi rekordami opracowanymi pod HORIZONEM. Pozwala to rok sprawozdawczy nazwać przełomowym w tym zakresie.

Wysoko należy ocenić rezultaty prac w zakresie dokumentacji zbiorów własnych oraz innych prac naukowo-badawczych i dokumentacyjnych, których efekty odnajdujemy w dużej liczbie publikacji, w tym szczególnie wydawnictw własnych Biblioteki Uniwersyteckiej.

Wnioski z działalności w roku 1998 wyznaczają dla sieci biblioteczno-informacyjnej UAM główne kierunki działania na rok 1999. Należą do nich:

- wspomniana powyżej intensyfikacja automatyzacji prac bibliecznych,
- rozwiązanie problemów kadrowych w tym wynagrodzeń pracowników bibliecznych,
- dalsze prowadzenie remontów pomieszczeń BU w celu przysposobienia ich do obsługi zwiększonej liczby użytkowników, nadania im właściwego standardu i wyposażenia w sprzęt o właściwych parametrach technicznych (przede wszystkim rozwiązanie problemu wypożyczalni i rozpoczęcie prac nad budową magazynu),
- dbałość o właściwe profilowanie zbiorów, utrzymanie poziomu selekcji bieżącej i retrospektywnej,
- zintensyfikowanie zagospodarowywanie zbiorów zabezpieczonych,
- rozwiązanie problemu braku należytej współpracy ze środowiskiem użytkowników sieci biblieczno-informacyjnej w zakresie doboru literatury do zbiorów oraz uzgodnień zamówień w ramach sieci (realizacja poprzez wdrożenie części modułu gromadzenia systemu Horizon umożliwiającego prowadzenie bazy zamówień),
- rozwój usług informacyjnych (poszerzenie oferty baz własnych i obcych, przejście na nowe technologie w ich udostępnianiu, rozwinięcie form jej reklamy - szczególnie szkoleń w zakresie dostępu do czasopism elektronicznych),
- utrzymanie poziomu prowadzonych prac dokumentujących zbiory własne (katalogi, bibliografie, informatory).

Załącznik 1
Klasyfikacja rzeczowa nowych wpływów według dyscyplin wiedzy

Symbol	Dział	Liczba wol. 1997	Liczba wol. 1998	% w 1998
A	Generalia	259	273	2,0
B	Bibliotekoznawstwo	255	282	2,0
C,D,E	Historia, Nauki pomocnicze	2 937	2.610	19,4
F	Wojskowość	144	174	1,3
G,I,K	Nauki społeczne	1 167	1.114	8,3
H	Nauki polityczne	375	219	1,6
L	Prawo	760	954	7,0
M	Sztuka	599	623	4,6
N,O,P, Q,Z	Filologie	2 953	3.132	23,2
R	Filozofia, Psychologia	416	482	3,6
S	Pedagogika	859	1.095	8,1
T	Religioznawstwo	1 049	1.146	8,6
U	Geografia	294	296	2,2
V	Matematyka, Astronomia	257	169	1,3
W	Nauki przyrodnicze	629	605	4,5
X	Medycyna	167	100	0,7
Y	Technika, Rolnictwo, Leśnictwo	234	202	1,5
Łącznie		13 354	13.466	100,0

